

Afwegingsmatrix voor projecten warmtetransitie gebouwde omgeving

	Erkenning	Procedurele rechtvaardigheid	Distributieve rechtvaardigheid
Veiligheid	In hoeverre wordt er rekening gehouden met de veiligheid (voorschriften) van de materialen voor verduurzaming?		Hebben alle bewoners toegang tot veilige energie?
Milieu	Hoe nemen we de impact op natuur en milieu mee in initiatieven (bijvoorbeeld via een flora- en fauna onderzoek, de impact op beschermde dieren, insectenpopulatie)?	Hoe nemen we belangen van natuur en landschap mee?	Hoe laten we de effecten van initiatieven op natuur en milieu zien?
Ervaren welzijn	Hebben we doelgroepgericht beleid? En zo ja, wie zijn deze doelgroepen (huur vs. koop, sociaaleconomische status, ...)?	Ervaren bewoners dat zij voldoende mee kunnen doen met de verduurzaming van hun woning? Heeft iedereen toegang tot informatie over initiatieven en kan iedereen dit begrijpen?	Ervaren bewoners een rechtvaardige verdeling van de lusten en lasten van initiatieven?
Samenleving	Is er erkenning dat er ongelijke toegang is tot verduurzamingsmogelijkheden van de woning?	Mogen alle betrokkenen hun perspectief inbrengen? Is het proces tot besluitvorming (van bijvoorbeeld de wijkvolgorde in de Transitievisies warmte) transparant?	Is er sprake van een rechtvaardige verdeling van de lusten en lasten van de verduurzaming van de gebouwde omgeving?
Materiële welvaart	Zijn de verschillende energiekosten en -opbrengsten per doelgroep en per oplossing in beeld?	In hoeverre hebben bewoners toegang tot financiering van maatregelen voor de eigen woning? Hoe is de toegang tot (financiële) ondersteuning voor verschillende groepen?	Kan iedereen meeprofiteren van de opbrengsten? Wie betaalt welke kosten? Wie profiteert van de woningwaarde-vermeerdering?
Gezondheid	In hoeverre erkennen we dat de energemaatregelen (positieve en/of negatieve) impact hebben op de gezondheid van bewoners?	In hoeverre speelt de kwaliteit van woningen (denk aan slechte luchtkwaliteit in slecht geïsoleerde woningen) een rol bij de prioritering van wijken in de warmteaanpak?	Hoe worden positieve en/of negatieve gezondheidseffecten van het project verdeeld over bewoners en/of wijken?
Arbeid/vrije tijd		Is deelname aan informatie- en/of besluitvormingsprocessen voor iedereen mogelijk (vb. tijdstip, toegang, taal)?	
Wonen	In hoeverre houden we rekening met verschillen in inkomenspositie of gezondheid bij het vormgeven van initiatieven voor het verduurzamen van woningen?	Heeft iedereen gelijke toegang of mogelijkheden tot het verduurzamen van de woning? Zijn er koppelkansen met andere gebiedsontwikkelingstrajecten in de gebouwde omgeving?	Zijn de woningen die verduurzaamd zijn evenredig verdeeld over de bevolking?

Sociale duurzaamheid toepassen in de praktijk

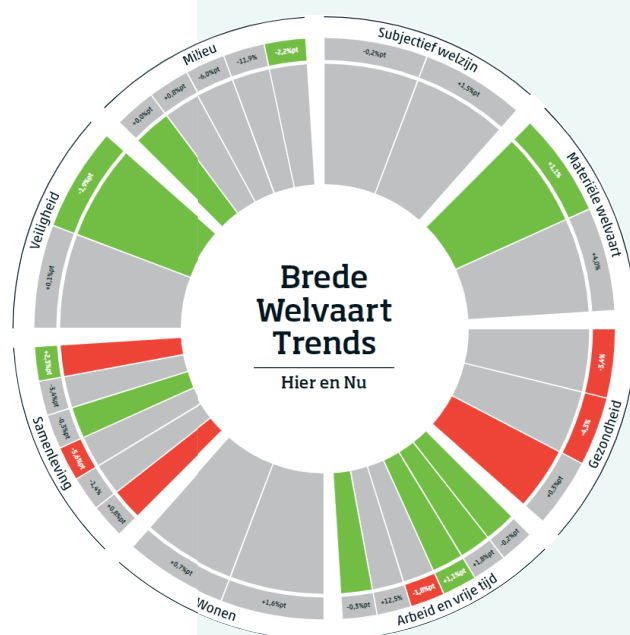
Wil jij aan de slag met sociale duurzaamheid in jouw gemeente? Ga te werk volgens de volgende stappen:

1. Bepaal welke brede welvaartsthema's voor jouw organisatie de meeste prioriteit hebben. De dialoog voeren is heel belangrijk. Gebruik figuur 1 met de brede welvaartsthema's als gespreksleidraad.
2. Bepaal wat voor de organisatie wordt verstaan onder rechtvaardigheid. Ook hierbij is het belangrijk in gesprek te gaan. En durf lastige keuzes te maken! Gebruik figuur 2 met de verdelingsprincipes om deze discussies te leiden.
3. Definieer hoe sociale duurzaamheid zichtbaar wordt op overheids-, maatschappelijk en bewonersniveau binnen jouw gemeente. Benoem de verschillende doelgroepen binnen deze niveaus.
4. Analyseer hoe sociale duurzaamheid(skeuzes) uit kunnen pakken voor verschillende groepen in de samenleving.

De matrix aan de andere kant van deze hand-out kan dienen als leidraad voor het gesprek in stap 3 en 4.

5. Tenslotte is het tijd voor het toepassen: gebruik de uitkomsten van stap 1 t/m 4 om je beleid of project sociaal duurzamer vorm te geven!

Denk je nu: 'Helaas! Mijn project is net gestart...'? Je kunt de matrices in alle stadia van je project of beleid toepassen en om lerend te monitoren. Ook jij kunt op elk moment beginnen met het sociaal duurzamer maken van de energietransitie!

Figuur 1: Brede welvaart (CBS, 2022)

Figuur 2: Verdelingsprincipes (WRR, 2023)

